

Slovanski kongres ožigosal politiko tajnika Byrnesa

NEW YORK, 23. septembra—Ko je bil na shodu Slovanskega kongresa, kateri se je vršil v Madison Square Garden, imenovan ameriški državni tajnik Byrnes, je množica 15,000 poslušalcev dala s klici in žvižganjem razumeti, da se ne strinja z njegovo politiko.

Demonstracija proti Byrnesu je nastala, ko je Louis Adamič, ki je bil predsednik shoda, izjavil, da se je državni tajnik zavzel, da na vsak način "prinese uresničenje sanj, katere je imel Joseph Goebbels."

Navdušeno poslanje je nastalo, ko je Adamič par trenutkov nato izjavil, da imamo še vedno Claude Pepperja (progressivnega demokratskega senatorja iz Floride) in Henry Wallace-a.

Adamič je v svojem govoru tudi izjavil:

"Ni se nam treba vznemirjati, kaj pišeta Pegler in Woltman. (Westbrook Pegler in Frederick Woltman sta časnikarja, ki sta v zadnjem času ponovno napadala Jugoslavijo in religiozno akcijo Amerikancev južnoslovanskega porekla v Zedinjenih državah.—Op. ured.)

"Naša dolžnost je," je nadaljeval Adamič, "da pomagamo Zedinjenim državam, da bodo razvile zdravo, demokratično stališče napram ostalemu svetu."

Stalin in Tito poslala
pozdrave kongresu

Sovjetski premier Stalin je poslal kongresu eno svojih redkih poslanic, ki jih je kdaj naslovil na ameriške organizacije. V tej poslanici je rekel:

"Tretji kongres ameriških Slovanov zboruje ob času, ko stoji pred vsem človeštvom naloga, da se izbere ostanke fašizma in ustvari trajen mir na svetu. Nobenega dvoma ne more biti, da bodo slovanska ljudstva pri rešitvi tega skrajno kritičnega problema igrali enako odlično vlogo, kakor so jo v porazu hitlerjevske Nemčije."

Jugoslovanski premier Tito je poslal kongresu poslanico, v kateri je izrazil željo za uspešno zborovanje.

Delegat je so se danes vrnil na svoje domove. Med njimi je bilo 65 delegatov iz Clevelanda, ki nameravajo v petek prirediti v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. shod, na katerem ima nastopiti več gostov iz Evrope, ki so prisostvovali kongresu.

Apel na Wallace-a, da postane
predsedniški kandidat

Kongresa, ki je trajal tri dni, se je udeležilo okrog 2,000 delegatov. Navzoči so bili tudi gostje iz Rusije, Ukrajine, Poljske in Češkoslovaške.

V petek zvečer je zbornica indirektno apelirala na Henry Wallace-a, da postane kandidat za predsednika pri prihodnjih predsedniških volitvah. Ko je predsednik kongresa Leo Krzycki ožigosal akcijo predsednika Truman, ki je forsiral Wallace-ovo resignacijo, so navzoči burno odobrvali.

Kongres se je izrekel za nadaljevanje zunanje politike predsednika Roosevelta, Krzycki je v tej zvezi rekel:

"Politični program predsednika Roosevelta, ki je vodil naš narod k zmagi, se je zavrgel in njegovo mesto je zavzel samorilski program atomske diplomacije, ki more voditi edino le v atomsko vojno."

Govorice o neuradnih pogajanjih med Jugoslavijo in Italijo

PARIZ, 18. sept. (O.N.A.)—Navzlic zanikanjem iz jugoslovanskih uradnih krogov, se vedno znova porajajo govorice, da so neuradna pogajanja med Italijani in Jugoslavlani v Parizu že v teku, ter da si obe deželi prizadevata najti sporazum glede teritorialnih in gospodarskih zahtev, katere stavi Jugoslavija.

Največja zapreka teh pogajanj je nezaupanje jugoslovanskih krogov napram de Gasperi-jevi vladi, o kateri smatrajo, da je le lutka v rokah Amerike in Anglije.

Toda navzlic temu temeljnemu nezaupanju, je treba priznati, da je mnogo italijanskih skupin—tako v Italiji sami kot v Trstu—ki so novi Jugoslaviji naklonjeni. V teku razgovorov, katere je imel vaš dopisnik z italijanskimi in tudi jugoslovanskimi predstavniki, je imel ponovno priložnost, da čuje trditve, da je "pogodba medsebojne podpore med Jugoslavijo in Italijo edina zadovoljliva rešitev, ki bi pomagala obema."

Ako bi prišlo do sporazuma med Jugoslavijo in Italijo, bi bila to najbolj senzacionalna zadeva vse pariške konference.

Macedonci za svojo republiko v okviru nove Jugoslavije

PARIZ, (O.N.A.)—Dmitri Vlahov, predsednik macedonske ljudske fronte in bivši član turškega parlamenta, je izjavil v Parizu, da so grške teritorialne zahteve popolnoma neupravičene, ter očital Grčiji, da ima imperialistične namere.

Vlahov je naglasil, da so si prizadevale vse grške vlade, ki so si sledile druga drugam, da uničijo slovanski živelj v onih predelih Macedonije, katere si je Grčija prisvojila tekom druge balkanske vojne. Dodal je, da smatra sedanja grška vlada, da so vsi Macedonci njeni sovražniki, ter da jih je treba iztrebiti in pregnati iz dežele, v kateri so živeli skozi 13 stoletij.

Grška vlada zahteva sicer uradno le del Albanije in Bolgarije, toda grško časopisje vodi silno kampanjo za aneksijo vsega bolgarskega in jugoslovanskega ozemlja med rekama Struma in Vardar, je rekel Vlahov, in dodal, da hočejo Macedonci zdaj, po 53 letih neprestanega boja za narodno neodvisnost, zedinjenje vseh svojih ljudi v macedonski federalni republiki v okviru Jugoslavije.

Jugoslovanska delegacija na pariški konferenci še ni podala tozadevno nobene uradne izjave.

ALI JE SODOBNA MLADINA BOLJ ALI MANJ BRIHTNA?

CHAMPAIGN, Ill., 23. sept.—Učitelji v ameriških srednjih šolah trdijo, da so današnji dijaki prav tako razumni, kot kdajkoli v prelosti, čemur pa dr. F. H. Finch iz University of Illinois ugovarja. Leta 1900 je samo 14 odstotkov dijakov v starosti od 14 do 18. leta nadaljevalo šole, medtem ko je leta 1940 73 odstotkov mladine v isti starosti nadaljevalo s študijem. Dr. Finch trdi, da so bili študenti pred 40 leti umstveno bolj razviti od sedanjih študentov.

MOLOTOV IN BEVIN STA IMELA PRVI PRIVATNI POGOVOR

PARIZ, 23. septembra. Britski zunanji minister Bevin in sovjetski zunanji minister Molotov sta imela danes prvi privatni pogovor, odkar se je začela mirovna konferenca.

Domneva se, da je ta sestanek prvi korak za novo konferenco velike četvorice, na kateri se bo skušalo pospešiti delo mirovne konference.

Bevin je imel v soboto, takoj po povratku iz Londona, pogovor z državnim tajnikom Byrnesom. Byrnes se ni imel privatnega pogovora z Molotovom, odkar se je sestala mirovna konferenca 21 narodov.

Skala v Niagara Falls se je odlomila

NIAGARA FALLS, N. Y.—V soboto okrog 10. ure dopoldne se je odlomil velik kos skale na robu, kjer pada voda na ameriški strani slapov v globočino 168 čevljev. Odlomilo se je 120 čevljev v dolžini in 30 čevljev v širini skale, ki je z velikanskim hruščem strmoglavila v prepad in stresla kot potres celo okolico več milj naokrog in povzročila mnogo strahu.

Leta 1842 se je zadnjič odlomil kos skale, toda ne tako velik kot sedaj.

Na stotine ljudi, ki so se mudili na izletu ob Niagarskih slapovih, je na lastne oči videlo, kako se je skala utrgala in strmoglavila v globočino v valove globoke reke.

MLADA KNJIZNICARKA BRUTALNO UMORJENA

BRYAN, O.—V tem mestecu, ki šteje 8,000 prebivalcev je bila brutalno umorjena 30-letna knjižničarka Emily Abernathy. Njeno truplo je bilo najdeno v kleti knjižnice, kjer jo je morilec očitno zasačil, ko je šla ugasnit luči. Knjižničarka je prišla semkaj pred nekaj meseci iz Tennessee, kjer je njen dom. Oblasti nimajo nobenega pojma, kdo bi bil morilec mlade ženske.

OCE UMREL

Mrs. Jennie Skul iz Geneva, O., je prešla žalostno vest, da ji je umrl v stari domovini oče, Fortunat Peterlin, ki je dočkal častljivo starost 80 let. Doma je bil iz vasi Velike Poljane, pošta Ortenek, kjer zapušta soprogo Katarino, sina Alojzija, hčer Franko in Ljubljani in v Ameriki pa hčer Jennie Skul v Genevi, hčer Mary Rotar na Kildeer Ave., sina Franka v Argentini ter veliko sorodnikov in znancev. Bodi pokojniku lahka domača gruda, preostalih pa naše sožalje!

VAŽNA SEJA

Nocoj ob osmih se vrši važna seja podr. št. 48 Sansa v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Ukrepano se bo o podrobnosti prihodnje priredbe in se vabi vse društvene zastopnike in člane, da se seje gotovo udeležijo v polnem številu.

SLOVANOV KONCERT

Koncert pevskega zbora Slovan se bo vršil v nedeljo, 3. novembra v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave. in ne 10. novembra kot se je prvotno nameravalo.

Stalin zanikuje obstoj vojne nevarnosti; pravi, da se Sovjetske unije danes ne more obkrožiti

ZA TRETJO STRANKO Z WALLACE-OM NA ČELU

LOS ANGELES, 23. sept.—Bartley Crum, advokat v San Francisco, je danes priporočal, naj bi se ustanovila tretja ameriška politična stranka z bivšim trgovskim tajnikom Henry Wallace-om na čelu pod parolo borbe za mir.

Crum je govoril na konferenci Nation Associates, ob kateri priliki je povdaril, da zunanja politika naše vlade z Byrnesom na čelu podpira britski imperializem, ki stremi za obnovitvijo velikih kartelov in monopolističnih podjetij, ki so pahnili človeštvo v zadnjo vojno.

AMERIKANCI SO NAJVEČJI PIJANCI. PRAVI PASTOR

MINNEAPOLIS, Minn., 23. sept.—Dr. George Mecklenburg, pastor Wesley metodistične cerkve pravi, da "pijani Amerikanci" ne morejo tekmovali s "treznimi Rusi" v ekonomski vojni, ki se pričinja med tema državama. Dr. Mecklenburg se je pred kratkim vrnil iz potovanja po Evropi in je v soboto govoril pred 72. letno konvencijo Women's Christian Temperance Union, ki zboruje v tem mestu in pri tem dejal, da je Amerika najbolj udana pijanci, medtem ko v Rusiji prodira treznost.

ZDRUŽENI BANKI PO- SEDATA MILIJARDO

PITTSBURGH, Pa., 23. septembra.—Danes je tukaj odprla vrata nova banka Mellon National Bank & Trust Co., v kateri sta se združili stari pittsburski banki Union Trust Co. of Pittsburgh in Mellon National Bank. Premoženje nove združene banke znaša \$1.173.603.000 in je 17. najbogatejša banka v Zed. državah.

A & P JE MONOPOL, JE ODLOČIL ZVEZNI SODNIK

DANVILLE, Ill.—Veliko verizno A & P spečerijsko podjetje, ki je eno največjih podjetij te vrste na svetu, s svojimi 12 odseki in 16 uradniki, je bilo spoznano krivim kršenju protistrupnega zakona po federalnem sodniku Walter C. Lindleyju.

VELIKA ROKOBORBA NOČOJ

Nocoj se bo v Centralni orožarni vršila ena najbolj zanimivih rokoborb. V glavnem spopadu se bosta spoprijela Gordon Hessel in Jackie Nichols iz Portlanda, Maine. Druga dvojica je Tony Rosa in Danny Savich, oba dobro poznana v Clevelandu. Poleg tega se bodo spoprijeli tudi Milt Olson in Jack Terry; Al Szacz in Renee LaBelle. Vstopnice so naprodaj pri blagajni.

POBIRANJE ASESMENTA

Jutri večer, 25. sept. se bo pobiralo društveni assement za tekoči mesec v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Vojaški in politični "skavti" podžigajo vojne govorce za svoje lastne cilje, izjavlja sovjetski premier

LONDON, torek, 24. septembra—Ministrski predsednik Stalin je danes izjavil, da ne vidi nobene "resnične nevarnosti," da bi prišlo do nove vojne na svetu, potem pa je pristavil, da "monopolistična posest" atomske bombe ne bo dolgo trajala; s čemur je očitno namignil, da Zed. države ne bodo dolgo edina država na svetu, ki imajo atomsko bombo.

Svoje izjave je Stalin podal v razgovoru z nekim britskim časnikarjem, nakar je bila vsebina pogovora oddajana v moskovskem radiju.

Stalin je tudi rekel, da Anglija in Zed. države ne moreta ustvariti "kapitalističnega obkroženja Sovjetske unije, tudi za slučaj, da bi kaj takega želeli napraviti."

Po poročilu, ki ga je objavil moskovski radio, je sovjetski premier med drugim v razgovoru izjavil:

"Treba je strogo razlikovati med hruščem o novi vojni, katerega se danes širi, in pa med resnično nevarnostjo nove vojne, ki v sedanjem času ne obstoja."

Smatra umaknitev Amerikancev s Kitajske vitalen za mir

Ko pa se je Stalina vprašalo, da li smatra čim zgodnejšo umaknitev ameriških čet s Kitajske vitalnim za bodoči mir, je odgovoril: "Da, vsekakor." Na vprašanje, da li smatra dejstvo, da so Zed. države edina dežela, ki posedata atomsko bombo, kot eno poglavitnih nevarnosti za mir, je ministrski predsednik odvrnil, da atomski bombi ne pripisuje tolike važnosti kot delajo nekateri politiki.

"Namen atomskih bomb je, da se z njimi prestraši ljudi s slabimi živci," je dejal Stalin, "toda izida vojne ne morejo odločiti, kajti atomske bombe v ta namen nikakor ne zadostujejo."

Stalin napoveduje, da raba atomske bombe bo prepovedana

Sovjetski premier je priznal, da je "monopolistična posest" atomske bombe ustvarila grožnjo, da pa obstoji proti temu dvoje zdravil. Rekel je:

"Monopolistična posest atomske bombe ne more trajati dolgo, poleg tega pa bo raba atomske bombe prepovedana."

Sovjetski premier je dalje izjavil:

"Niti najmanj ne dvomim, da možnosti sodelovanja z zunanjim svetom niso nazadovale, temveč narastle. 'Komunizem v eni deželi' je povsem mogoč, posebno v deželi kot Sovjetska unija."

Moskovski radio je poročal, da je Stalin podal svojo izjavo v odgovoru na vprašanja, katere je stavil nanj Alexander Worth, moskovski zastopnik "London Sunday Times-a."

MESTO ROZ

Jože in Nežka Kalan sta v našem uradu prispevala \$10 za sorote—oziroma za otroško bolnišnico v stari domovini, mesto venca na krsto pokojne Frances Tavčar. Hvala!

Novi grobovi

GEORGE KALJUCARIĆ

V nedeljo popoldne je po dolgi bolezni preminil v University bolnišnici George Kaljucarić, star 64 let, stanujoč na 14901 Thames Ave. Doma je bil iz sela Mali Bukovec, kotar Ludbreg na Hrvaškem. Tukaj zapušta žalujočo soprogo Amelijo, rojeno Hrzenjak. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:30 uri iz pogrebnega zavoda August F. Svetek in v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. ob 9:30 uri ter nato na Calvary pokopališče.

MAX MALOVAC

Po dolgi in mučni bolezni je preminil na svojem domu Max Malovac, star 60 let, stanujoč na 688 E. 118 St. Doma je bil iz Jelšan na Primorskem, kjer zapušta dve sestri, Marijo in Matildo ter več sorodnikov. Tukaj je bival 35 let in je bil član društva Naprej št. 5 SNPJ. Zapušta žalujočo soprogo Elizabeth, rojeno Klein, sina Alberta, hčer Mrs. Marcella Kubaci, brata Joseph in Johna v Sunnyside, Utah, sestro Stephanijo v Hoquiam, Wash., dva vnuka in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:15 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida ob 9. uri in nato na Calvary pokopališče.

DAVID SADD

Na svojem domu na 6721 Wade Park Ave., je snoč umrl David Sadd. Pogreb oskrbuje Grdinov pogrebni zavod.

GEORGE STERGO

V nedeljo popoldne je umrl na svojem domu poglavar ciganov George Stergo, star 73 let, stanujoč na 4737 Lorain Ave. Bil je vdovec. Truplo bo ležalo na mrtvaškem odru na domu, odkoder bo v soboto z mrtvaškim vozom in spremstvom okrog 50 avtomobilov prepeljano v Chicago, kjer bo pokopano. Pogreb oskrbuje Grdinov pogrebni zavod.

Konferenca za varnost

Včeraj se je v hotelu Statler pričela 3-dnevna konferenca Ohio State Safety Councila, na kateri je navzočih 2,500 delegatov. Na dnevnem redu imajo za devet kot: varnejša hrana, kako se kupi in obdrži; najvažnejše točke varnosti doma in hiši; o nevarnosti ognja na domih; prometni problemi v bodočnosti in glavne prometne ceste v letu 1960.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year—(Za celo leto) \$7.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year—(Za celo leto) \$8.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year—(Za celo leto) \$9.00
For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

OBNOVLJENA JUGOSLAVIJA BO MODERNA DRŽAVA...

V naslednjem objavljamo zelo informativno pismo iz Ljubljane, ki ga je 19. avgusta napisal France Adamič, brat našega pisatelja Louisa Adamiča. F. Adamič se že od mladosti bavi z modernim sadjarstvom in je vsled svoje sposobnosti v tem poklicu dobil pozicijo izvršnega direktorja pri slovenski državni tvrdki za izvoz svežega sadja iz Jugoslavije. Kot je bilo pričakovati, je sodeloval v osvobodilni borbi. Važnejše odstavke, ki kažejo sedanjo sliko o položaju v Sloveniji, smo podčrtali; ker bo vsebina zanimala marsikatero, priobčamo pismo v celoti.

Mirko G. Kuhel, tajnik SANS

Dragi brat—

Tekom poletja sem Ti samo enkrat pisal daljše pismo. Upam, da si ga medtem prejel. Bil sem dalj časa na potovanju pa ni bilo niti časa niti posebno važnih stvari za pisanje. Pred nekaj dnevi sem prejel dva kovčka z darili za družino, Zupanciča, Juša, Albrehta, Klopčiča (vsi omenjeni so slovenski književniki) in Tineta. Imenovanim sem stvari izročil. V imenu družine se Ti prav lepo zahvaljujem, ostali bodo prejem že sami potrdili. Mama pravi, da imaš preveč izdatkov s paketi za dom in zaenkrat ni potrebno, da še naprej pošiljaš stvari. Če bo kaj rabila, bomo že sporočili. Razmere v domovini so se namreč že precej uredile in počasi prihajamo v mirnodobne razmere—skoro bi rekel v blagostanje. Letina je bila prilično dobra, tako, da imamo dovolj hrane in tudi surovin za predelavo. Industrija seveda še ni obnovljena tako, da teh proizvodov še vedno primanjkuje, zlasti čevljev, tudi obleke in tehnične materiala. Tovarniški proizvodi so prilično dragi, kljub temu sem pa prepričan, da so razmere v Jugoslaviji izmed vseh držav, ki so bile v vojni razdejane—najbolj urejene. To zatrjujejo potniki, ki prihajajo iz čehoslovaške republike, Francije, Belgije, Italije itd. Veliko zaslugo ima seveda UNRRA in naša ljudska oblast, ki je vse svoje delovanje usmerila za izboljšanje življenjskih prilik delovnega ljudstva. Prehrana je zadostna in vsesplošno urejena. Ni več onih strašnih razlik med produktivnimi in pasivnimi predeli, kot je to bilo običajno v stari Jugoslaviji. Tudi Lika in Crnogora in Hercegovina imajo dovolj kruha ter vseh ostalih potrebščin, ker se pravično razdeljujejo razpoložljive dobrine. Obnova razdejanih naselij je na najboljši poti in v polnem razmahu. Obnavljajo se železnice, gradijo se moderne ceste, elektrifikacija napreduje, skratka opaža se polna aktivnost na vseh področjih. V nekaj letih bo Jugoslavija obnovljena in moderno organizirana država z ljudsko demokracijo in blagostanjem, ker se stvari prav razvijajo.

Težja situacija čutimo v zunanji politiki.

Odkrito moramo priznati, da z oficijelno politiko naših bivših zaveznikov nismo zadovoljni. Zamerimo zlasti Ameriki, še bolj pa Franciji, da vodita neobjektivno politiko na mirovni konferenci. So pač po sredi težki milijoni, ki so zapadnjakom bolj pri srcu kot prelita kri za nacionalne ideale!

Kdo nam more odrekati pravice do Primorske, Trsta in Koroške, ki objektivno presoja položaj? Kdo more zastopati interese sovražnih držav? Samo oni, ki jim je mednarodni kapital pri srcu bolj kot resnična pravica, miroljubni odnosi med narodi. Izgleda, da po tej vojni še ne bodo urejeni pravični odnosi med narodi.

Tvoje pismo Byrnes-u je vzbudilo veliko zadovoljstvo in mnogo upanja na izboljšanje našega mednarodnega položaja. Prepričani smo, da bo končna zmaga le naša.

Doma je v redu. Mama je bila meseca julija precej slaba. Zdaj se je že znatno popravila in zopet dobro zgleda. Ostali doma vsi pridno delajo. Prvi pridelek žita je bil odličen, tudi krompirja je prilično. Večina jesenskih pridelkov pa je prizadetih od suše, ki že dve leti traja. Poškodovan je zlasti pridelek živinske krme, zelenjave in ajde. Vsled tega so prisiljeni nekaj živine odprodati, toda kljub temu bo dovolj živeža za vso družino, katera se je na domu precej zmanjšala in razkropila. Tvoji paketi pa še zamašijo marsikatero vrzel. — Sredi avgusta je padla močna toča, ki je zbila vse kar je ostalo po suši. Toča je zajela samo par vasi—najbolj prizadete so Praproče in Gatnica. Krive so seveda coprnice, partizani, duhovni in drugi—vsak po svoje tolmači ta prirodni pojav, ki se menda že več deset-

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

TEČAJ ZA UČITELJSTVO V LJUBLJANI

Po vsej Sloveniji se obdržuje tečaj za učiteljstvo, profesorje, učiteljske pripravnike, fizikturnike itd., kjer se seznanjajo tečajniki z vprašanji političnega, pedagoškega in gospodarskega življenja. Novi čas zahteva novih ljudi, ki bodo po sodobnih vidikih preobrazili naš prebivalstvo, nato ljudstvo, zlasti pa mladino.

Dne 29. julija se je v Ljubljani pričel že drugi tečaj za učiteljstvo. Vršil se je v mali dvorani kina Matice. Za tečaj je bilo prijavljenih v začetku 60 učiteljev, med tečajem pa je število naraslo na 150. To priča o velikem zanimanju in razumevanju učiteljstva.

Predavanje kažejo važnost tečaja. Ljudska inteligenca v službi države. Lik sodobnega vzgojitelja. Načrtno gospodarstvo. O marksizmu in leninizmu. Vloga množičnih organizacij v kulturno prosvetnem delu. O pouku zgodovine itd. Vsako predavanje je odkrilo niz novih prišče, kamor mora kulturno prosvetni delavec poseči in se vanje poglobiti.

Velikostna borba in zmaga demokratičnih sil nad fašizmom v svetu, je prinesla težko pričakovano svobodo. Milijoni so dali svoja življenja za ustvaritev boljše bodočnosti.

Živahnost debat po referatih, kljub vročini vedno polni obisk tečaja nam priča, da hoče slovensko učiteljstvo dojeti in spoznati vse ono, kar mu ni bilo dano v predprilski Jugoslaviji, v kateri so trstili, karteli in kapitalisti zavirali polet delovnih množic ter šušali in razkrajali narode. Prav ta volja in želja tečajnikov za izgradnjo samega sebe je porok, da bo tudi kulturno delo med širokimi ljudskimi množicami kmalu zaživele v oni meri, ki je z novo dobo nujno potrebna. Tečaj jim je dal novih pobud za splošno ljudsko prosvetno delo.

letij ni pojavil tako močno kot je letos oškodoval Slovenijo.

Dolarje, katere si poslal, je mama razdelila med otroke. Upam, da Ti je Tončka pisala o tem. Dolar ima trenutno nizko ceno (50 Din.) po uradni zamenjavi. V Ameriki ima gotovo večjo kupno moč. (!)

Dr. Neubauerja se nisem videl, ker se je spotoma za držal v Beogradu.

Zdaj se pripravljati zopet dve delegaciji za Ameriko. Trgovska in kulturna. Za prvo delegacijo sem bil določen tudi jaz kot ekspert za nabavo kmetijskih strojev, gnojil in laboratorijskega materiala. Pogoj je bil, da sem odhodno premeščen k zveznemu Ministru za zunanjo trgovino v Beogradu in doslej še nisem pristal na to; zato se je zadeva odložila za nekaj časa. Trenutno mi tudi važno delo ne dopušča odsotnosti. Vašim namreč posle direktorja slovenske republiške tvrdke za izvoz svežega sadja v ČSR, Poljsko, Trst itd. Letina jabolk je namreč odlična (pri nas doma je toča vse zbila) ter bo okrog 4,000 vagonov presežka za izvoz. Amerike letos torej še ne bom videl; po vsej verjetnosti drugo leto, ako se bodo stvari tako sukale. Medtem tudi Tebe pričakujemo v domovino, ako bodo mednarodne zadeve urejene.

Za drugo skupino je bil določen Juš Kozak. Potuje v teh dneh v Ameriko. Poleg bo mladinska delegacija in zastopniki kulturnih organizacij, kateri Ti bodo prinesli darilo v obliki umetniških slik z domačije, portrait mame itd. Slike so izdelali pred nekaj dnevi mladi umetniki Pengov, Didek in Omerca—vsi učenci Makso Vanke na Umetniški akademiji v Zagrebu. Oni so bili nekaj dni z menoj v Prapročah radi slikanja. Darilo pošiljam in zahvalo za Tvoje politično in literarno delovanje in veliko pomoč pri obnovi. Povod je dalo pismo Byrnes-u.

Vnuka Tine in Andrej Kurent sta cele počitnice v delovni brigadi v Brčkem v Bosni na mladinski progi. Ko se vrneta, izročim poslane risalne pripomočke.

Zadnjih par mesecev redno dobivam nekaj revij iz poljedelstva in živinoreje. Prejel sem tudi veliko strokovne literature znanstvenih in strokovno poljudnih razprav, tako, da imam sedaj za dobrega pol leta študijskega materiala. Pogrešam samo še ene dobre sadjarske znanstvene revije. Angleško iz knjig kar dobro razumem, za govor pa še vedno nimam posebne prakse. — Za vse poslane knjige prav lepa hvala.

Končno iskrene pozdrave s doma obema!

MUHE PRENAŠAJO NALEZ-LJIVE BOLEZNI

Izkušnje so dokazale, da morejo muhe prenašati kali nalezljivih bolezni od bolnika, oziroma od okuženih predmetov na zdravega človeka ali na živali, ki jih potem tako okužene uživamo.

Neobhodno potrebno je, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi zatiramo muhe. Najboljša obramba in najučinkovitejše sredstvo proti mušji nadlegi in tako tudi obramba proti nalezljivim boleznim je snaga v stanovanjih, na dvoriščih, vrtovih, gospodarskih poslopih in na cesti pred hišo. Dolžnost vseh prebivalcev je, da store vse, kar je možno, da se z največjo snagjo prepreči povečanje mušje nadlege in širjenje nalezljivih bolezni.

PROSTA PREDAJA MASLA

Ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS objavlja prosto prodajo presnega in kuhanega masla, ker ne spada več med racinirane predmete. Prodaja se po določenih cenah, ki so za izdelke iz področja Slovenije v drobni prodaji sledeče: čajno maslo 112 din, kmečko maslo 90 din, kuhano maslo 130 din.

Matevž Hacc:

Ob četrti obletnici italijanske ofenzive na Notranjskem

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

Te dni so minila štiri leta od velike italijanske ofenzive na Notranjskem, ki so jo italijanski okupatorji pričeli 16. julija 1942 v vseh predelih Notranjske.

Velik del Notranjske je bil takrat osvobojen in sicer že od prvih dni meseca maja 1942. Svobodna je bila Loška dolina, večji del Bloške planote, Cerkniške doline s svojim znamenitim jezerom, dalje Begunjska kotlina in planota okrog Rakeka.

Železniška proga Ljubljana-Postojna je bila vseskozi nezadržno rušena od naših minervcev. Italijanske bataljone in polke so tolkli znani komandanti: narodni heroj Tone Vidmar-Luka, takrat komandant bataljona, komandant Krimskega odreda, kasneje komisar-polkovnik Janez Hribar iz Loža, komandant bataljona Stanko Smeli iz Loža. Bločan, narodni heroj Stanko Semič-Daki, se je takrat na čelu Tomšičevega bataljona tolkel na Dolenjskem.

Vse partizanske enote na Notranjskem so bile v letu 1942 zelo aktivne. Vsi partizanski borec so bili prostovoljci. Po vsej Notranjski so se vršile volitve v Osvobodilne fronte in narodno osvobodilne okrajne odbore. Na nešteth vaških in trških mitingih se je ljudstvo seznanjalo s programom Osvobodilne fronte, s problemi nove ljudske oblasti, o delu begunske londonske vlade, o četniškem gibanju, o ciljih fašizma in o junaški borbi Rdeče armade. Bele garde takrat na Notranjskem še ni bilo, razen na meji Notranjske v Loškem potoku, kjer je organiziral neki mladi kaplan 11 fantičev, šel z njimi v farni zvonik na hribu, odkoder so grozili in streljali na ljudi. Vseh 11 fantičev s kaplano vred je kot miši zajel komandant Janko Smeli iz Loža, ki je sam na čelu borcev napadel in zavezal zvonik.

Tiste dni je obveščevalna služba poročala o dolgih kolonah tankov, topništva in o stotinah kamionov, ki so se pomikali iz gornje Italije proti Rakeku in Ljubljani. Bivša jugoslovanska italijanska meja od Triglava, preko Hotedrdčice, Javornika, Snežnika pa do Gorskoga Kotarja in Sušaka je bila natrpana z vsem mogočim italijanskim vojaštvom in motorizacijo.

Sovražna propaganda je pričela z delom že v času osvobo-

IZKLJUČENJE IZ LJUDSKE KMEČKE STRANKE

Na seji glavnega odbora in prvega izrednega kongresa Ljudske kmečke stranke dne 11. avgusta v Beogradu, sta bila dosedanj glavni tajnik dr. Dragoljub Jovanović in predsednik Radomir Todorović izključena iz Ljudske kmečke stranke.

JOVANOVIČ IZKLJUČEN KOT PROFESOR

Univerzitetni svet beograjske univerze je 5. avgusta na svoji seji sklenil, da se honorarni profesor pravne fakultete dr. Dragoljub Jovanović zaradi neznanstvenega in protiljudskega stališča pri svojih predavanjih izključi iz zbora profesorjev beograjske univerze.

RAZSTAVA UNRRE V LJUBLJANI

Dne 10. avgusta je bila v Ljubljani odprta razstava UNRRE, ki je bila predtem že v Beogradu in v Zagrebu. Razstava prikazuje dosedanje pomoči UNRRE Jugoslaviji. Razstava je v razloženih oknih podjetja Na-Ma v bivši Mayerjevi hiši v Wolfovi ulici.

nega ozemlja. Vodstvo bele garde je iz Ljubljane po svojih posebnih kurirjih pošiljalo v svet gorostasne krilatice in izmišljotine, kakor na primer, da bo Italija poslala na naše ozemlje milijon vojakov, ki bodo uničili partizane v 11-mesečni ofenzivi, da naj gredo partizani domov, kajti velikodušna Italija jim ne bo ničesar zalega storila, da je Rdeča armada tik pred razsulom in podobno.

Italijansko armadno poveljstvo je poslalo v ofenzivo tolikšno število bataljonov, polkov in motorizacije, kakor da mu je bilo na Notranjskem nastopiti proti najmanj 150,000 partizanom, ki jih je pa v resnici bilo komaj nekaj tisoč.

Stirinajski dni so potrebovali italijanski polki za prodor v Loško dolino. Dne 16. julija 1942 so metala italijanska letala letake, v katerih so Italijani hvallili četniške odrede Mihajloviča, ki da se zvesto bori na italijanski fronti proti partizanom v Črni gori, Bosni in Dalmaciji.

Pred velikansko premočjo so se naše partizanske enice umikale proti Kočevskim gozdom, Travnici gori ter v strmine Gorskoga Kotarja. Kamandant bataljona Miloša Zidanska, Stanko Smeli se je prebil z močno četo na Primorsko. V gozdovih gore Pivke je skoraj vsa četa padla s komandantom vred.

Istočasno, ko so italijanski fašistični bataljoni ter ostali redni polki bersaljenov, grenadirjev, alpinov skoraj dobesedno zasuli Notranjsko iz svojih izhodiščnih postojank Postojne, Rakeka, Logatec, Vrhnike, Ljubljane—so se pomikale dolge kolone italijanske pešadije po vseh cestah, stezah in gozdnih poteh iz smeri Sv. Petra, Ilirske Bistrice, Knežaka, Zagorja skozi javorjanske in snežniške gozdove. Od Sušaka so prav tako dolge kolone prodirale v Gorski Kotar proti Notranjski.

Trpljenja in grozote od strani prodirajoče italijanske soldateske so bili v največji meri deležni kraji Bloške planote in Loške doline. Loško dolino so italijanski okupatorji še posebno sovražili, saj je krovokol Ljubljanske pokrajine Grazioli že ob oktoberskem napadu partizanov na Lož 1941 zagrozil prebivalcem doline, da bo pričel z neusmiljenimi represalijami.

Dejstvo je bilo, da so italijan-

ski okupatorji po zaslugi belogardističnih izdajalcev bili natanko poučeni o delovanju Osvobodilne fronte in njenih aktivnostih. V tistih težkih dneh, ko so gorele vasi, so se pokazali domaći izdajalci v pravi luči. Med največjimi lopovi je bil brez dvoma hotelir in posestnik ter dolgoletni klerikalni župan Kržič iz Loške doline, ki se je v svoji moralni propadlosti smejal velikemu trpljenju našega zavednega ljudstva.

Med ostalimi največjimi pokvarjenci sta bila neki Albin Hauptman in Karel Znidaršič iz Dan.

Na Bloški planoti je bil največji izdajalec župnik Hren. Poznani so bili tudi drugi izdajalci iz ostalih predelov Notranjske, Cerknice, Begunji itd. Skoraj tri tedne so gorele vasi na Notranjskem. Vsako jutro so odmevali dolgi rafali v jasne julijske dni. Italijanski rablji so streljali zavedne ljudi pri Ulaki, Peščenku, Duhu, Vražjem vrtcu pri Babnem polju itd.

Letina 1942 je bila še posebno bogata. Njive so ostale dolgo časa nepozete, klasje se je že osipalo. Po njivah, stezah in poteh so patrolirale številne in močne fašistične patrole. Vse vasi je zasedlo italijansko vojaštvo. Črede goveje živine so vozili proti Italiji, prav tako tudi poljedelske stroje, opremo, skratka vse, kar je bilo vrednega. Dolge kolone kamionov so križarile po cestah. Okupatorji so vozili prebivalstvo na Rab in druga taborišča. Vas Babno polico so vsi izselili in jo pažali do tal.

Pretresljivi prizori so se odigravali tiste težke dni, ko so okupatorji streljali ljudi kar pred hišami v pričo domačin. Mlakarjevi sestri iz Viševka so ustrelili kar na njivi, ko sta želi pšenico.

Pogled na številne goreče vasi, množično streljanje talcev, in ogromne množice italijanskega vojaštva—vse to je vplivalo na manj odporne borec, da so se predali Italijanom. Vendar takšnih slabšev ni bilo mnogo na Notranjskem.

Da je italijansko armadno poveljstvo s posebno skrbjo pripravilo in izvajalo vojaške operacije na Notranjskem, je razvidno iz tega, da je sam fašistični voditelj Mussolini prišel v Trst, ter odtam pozorno spremljal ofenzivo. V aprilu 1941 je italijanska armada neovirano in brez strela zasedla Notranjsko. V letu 1942 je 120,000 vojakov najmoderneje opremljene redne vojske vodilo mesec dni ofenzivne operacije samo na Notranjskem in to proti nekaj tisoč partizanom in aktivistom.

Premogli smo svobodno ozemlje v dobi, ko so nemške armade drvele proti Stalingradu, v dobi, ko je bil italijanski in nemški fašizem na višku svoje moči. Zgodilo se je večkrat, da je pred četico partizanov umolknil in zbežal cel polk Italijanov.

Sam sem nekoč videl, kako so se umaknili štirje tanki pred našo maloštevilno patrolo, ki je z brega vrgla nekaj bomb pred tanke. Notranjci so se v ofenzivi izkazali s svojo zavednostjo. Kaj zato, če gori vas. Samo, da bi te golazni ne bilo več na naši zemlji, si slišal marsikje.

Ko je junaška italijanska armada požgala doberšen del naše lepe Notranjske, pobila na stotine talcev, odgnala nekaj tisoč prebivalcev v umiranje na Rab—se je vrgla na Dolenjsko in Kočevsko, da tudi tam nadaljuje z požigi in z umori nedolžnih ljudi.

Nekaj tednov po končani ofenzivi sta bila ustanovljena na Notranjskem Sercejeva brigada in Notranjski odred, ki sta še v večji meri tolkla fašistično okupatorsko svojat po notranjskih gozdovih in planotah. To je bil jasen in nedvoumen odgovor naših borec na silovito italijansko ofenzivo.

France

Mlinarjev Janez

Spisal: F. Kočevar

(Nadaljevanje)

Niti streha bi mi ne ostala cela na gradu, kajti poznam vas le predobro, Slovence! To je čisto poseben narod, in srečen je, kadar prav ume, dobro vladati ga. V peklo bi šli Slovenci z njim, če bi zahteval od njih. Ni ga junaka, ki bi Slovence prekosil, kadar se ta v resnici boja loti, kakor ga tudi ni gospodarja, trgovca in ne poljedelca, ki bi svojega slovenskega vrstnika prekosil. Grof nekoliko postoj, potem pa nadaljuje. "Obljuba dana, hm, spolnit jo bo treba in to tem laglje, ker me ne velja drugega, kakor udariti na pismo svoj pečat, in to storim stokrat rajši, nego da bi se dotaknil le enega cekina svojih zakladov. Toda gorje ti potem, gnezdo teharsko, maščevati se bočem nad teboj, krvavo maščevati zaradi nocošnje predrznosti tvojih predrznih fantov. Posebno pa si hočem zapomniti one štiri predrzne, ki so me bili napadli. Prijeti vas hočem, kakor s kleščami! Vi ste davili mene, vas hočem dati daviti jaz. Rabelj naj si oskrni roke nad vami! Kadar se bo krčilo vaše srce pod rabljevo roko, tedaj bo vriskalo moje rajske radosti, zaradi zadobljenega zadobčenja na nocojšnjo sramoto in moje oskrunjeno viteštvo. Danes vas hočem vplemeniti in javno pohvaliti, ker mi tako najbolj kaže, ali prišla bo ura, ko vas bom tepel in tedaj se bodo plemenitashi spremenili v moje sužnje! Da pa to dosežem, mi bo treba pred vsem novega načelnika spraviti na svojo stran, kar se bo posrečilo pozlačeni roki brez posebne težave. Da, da, tega si moram predvsem pridobiti in za njim — za njim pridete pa vi štirje na vrsto, ki ste nocoj prežali name! Da bi vas dal podaviti, se mi zdi prelahka kazen za vas, pač pa vas hočem dati žive prikovati ob sivo skalo v najglobokejših ječaj tega gradu, kamor ni pal še nikdar žarek zlatega solca. Ondi boste našli že kupe človeških kosti, vse polno gnjusobne golazni. Glad naj vas potem zadavi ond, da boste vedeli, kaj se pravi, predrzno segati v moje naklepe. Tedaj boste šele spoznali, kake korenine sem jaz, kake pa vi! O, ni še pretelka poslednja kaplja Savinje pod mojim gradom!

Pa tudi tebe hočem dobiti v pest, mlada moja golobica, Pengarjeva Marjetica, in ako se tu di skriješ pod zemljo, zanašam se na svoje ogleduhe, katerim se ne moreš umakniti. Dobiti te moram, predno prideš katere-mukoli drugemu v pest, ravno kar se razcvetuječa, duhteča rožica. Usoda ti je sicer ugodna, meni pa povsem protivna, toda premagati jo hočem, naj velja kar hoče!"

Grof obstoji pri oknu in gleda megljo, dvigajočo se iz doline. Kaj lep je bil razgled iz tega gradu tjakaj doli na starodavno Celje, kjer je v župni cerkvi sv. Danijela vabil veliki zvon vernike k jutranji službi božji. Toda naš grof se niti zmenil ni za veličasten glas zvona. Zopet začne trdo stopaje hoditi gori in

Proda se
Na Argus Ave. — za dve družini, 5 in 5 sob; fornez, 2 garaži, velika lota. Cena znižana na \$7.800.
Na 72. cesti — 7 sob za eno družino. Dajte ponudbo.
Na 71. cesti — za 4 družine; vsaka ima 3 sobe in kopalnico. \$9.500. Moderna hiša na 74. cesti; 6 in 6 sob, 2 forneza, 2 garaži. Pokličite Mr. KASUNICA, Henderson 8056.

Proda se
Na Argus Ave. — za dve družini, 5 in 5 sob; fornez, 2 garaži, velika lota. Cena znižana na \$7.800.
Na 72. cesti — 7 sob za eno družino. Dajte ponudbo.
Na 71. cesti — za 4 družine; vsaka ima 3 sobe in kopalnico. \$9.500. Moderna hiša na 74. cesti; 6 in 6 sob, 2 forneza, 2 garaži. Pokličite Mr. KASUNICA, Henderson 8056.

če bi je danes vzel v roko, bi se mi spremenilo v črno ogelje, ako ne še v kaj drugega in pri moji veri, ako današnji dan še ni od Boga proklet, ga hočem jaz, ako se mi do večera ne presuče." Grof si raztrga haljo raz telo ter se vrže leno na umetno rezljani in bogato z zlatom okovani naslonjač. Spanec ga zmagaja in nekoliko zadremlje. Ni še počival dobre pol ure, kar ga zdrami čuvajev rog na stolpu. Trikrat je zatrobil, kar je znamenje, da so tuji gostje pod streho. Grof plane kvišku, si zmane oči in poravnava obleko, sam pri sebi mrmrajoč: "Goto, vo so že zopet kak 'lačenpergarji' tukaj. Človek res nima miru ne podnevi ne ponoči." Komaj se je nekoliko uredil, stopi sluga in napove papeževga poslanca.

"Papežev poslanec!" se začudi grof, "kaj pa hoče ta? Dosedaj so mi dohajali le cesarjevi in kraljevi poslanca in grad, danes se mi javi celo papežev poslanec. Hm, hm, že vem, kaj da je, naj le pride!"

Sluga hoče oditi.

"Ali ima poslanec orožje pri sebi?"

"Ima je, svetli grof, in konja arabca."

"Poberite mu orožje, in ako bi se obotavljal, mu kratko odgovori, da drugače k meni ni pristopa. Konja spravite v konjake, mostove pategnite kvišku in brez mojega dovoljenja ne sme nihče v grad in ne venkaj. Si me li razumel?"

Sluga prikima, se prikloni in odide. Grof zopet sede in pričakuje napovedanega poslanca. Znano mu je bilo, da se je v tem času cesar Friderik IV. mudil v Rimu in ta ga je morda zatobil pri papežu. Bržkone bo poslanec zaradi tega tu. V tem trenutku se odpru duri, sluga vstopi in obstoji ondi, za njim pa pride poslanec.

(Dalje prihodnjé)

Več kos in srpov za naše poljedelstvo

Posneto iz "Slovenskega poročevalca"

Že nekaj stoletij slove fužine v Trčicu na Gorenjskem po svojih izdelkih. Nekdaj so izdelovali sablje, potem pa različno poljedelsko orodje, po katerem poznajo tovarno Ahačič poljedelci po vsej državi. Med vojno je delo v tovarni skoro zastalo, po vojni pa je prešla v državno last, obnovila se je, izpopolnila in v načrtu je še novo povečanje obrata.

Tovarna izdeluje kose in srpe različnih oblik, lopate, strojne nože, pipece za obrezovanje trte, sponce za železniške pragove in podobno. Nov proizvod tovarne so nožki za kosilne stroje in usnjarski noži. Pred vojno je izdelovala tovarna Ahačič v določenem času po 150 kos, v začetku leta 1946 v istem času po 100 kos, danes pa izdeluje že po 300 kos. Po vojni je bila proizvodnja majhna, ker je bilo težko pogonati v tek obrat, ki si je med okupacijo prizadeval, da čim manj proizvaja.

Napredek in izpopolnitev v delu v zadnjih mesecih sta razvidna tudi iz odstotka odpadkov: februarja letos je ostajalo od materiala 9% odpadkov,

4 odrasle osebe želijo dobiti v najem stanovanje s 4, 5 ali 6 sobami. Kdor ima za oddati, naj pokliče telefonično po 4. uri popoldne. Henderson 7689.

Al's Radio & Electric Service
1011 East 64th Street
Albin Zbacnik, lastnik
Popravljamo radio aparate in električne predmete
Prvovrstno delo in točna postrežba

priča človeka o veliki delovni vnemi delavcev in namščencev. Delo teče kakor po traku — od rezanja jeklenih palic v koščke po 40 do 60 dekagramov (količnik je pač potrebno za določeno obliko kose), skozi veliko kovačnico, kjer jeklene koščke raztegujejo, jim napravljajo pete, jih koničijo, oblikujejo, stiskajo in kalijo, do skladišča, kjer izdelke pregledujejo, povsod se v oglušajočem ropotu kladiv in v silni vročini prizadevajo delavci, da izdelajo čim več in čim boljše poljedelsko orodje.

Pri vstopu v prvi prostor zagleda delavca, ki reže jeklene palice v koščke. To je Stanko Strniša, ki se je v času osvobodilne borbe boril z zbrojevko kot mlajši vodja Šlandrove brigade po vsej Štajerski. V kovačiji vleče koščke jekla v palice mojster Karel Srečnik, isto delo opravlja ob njem Janko Krmelj, ki je v tovarni šele tri mesece in ki je — mimogrede povedano — izvrsten smučar.

V mehanični delavnici si prizadeva vodja delavnice Oton Kikelj, da uredi valjni stroj za šikanje (raztegovanje) jekla. Ta stroj bo petkrat urnejši od rok.

V oddelku, kjer izdelujejo srpe, se je izkazal Franc Štefe, ki si je med tekmovalcem zamislil napravo za zarezovanje lesenih ročajev. S to napravo je dvignil proizvodnjo za več kakor trikrat in prihranil 20% materiala. Mlad delavec oblikuje srpe, dekile jih brusi in čisti, drugi nasajajo, lakirajo...

V kovačnici so delo tako izboljšali, da srpi ne pokajo več. To so dosegli s pravilnim kalenjem in napuščanjem. Prej sta bila potrebna pri vsaki peči dva delavca, zdaj zadostuje eden. Pri organizaciji tega dela se je posebno izkazal Alojz Čuk.

"Nič ne bom pravil o sebi. Vsi smo si prizadevali in si pomagali med seboj. Le tako smo lahko dosegli večje uspehe," je rekel mojster Jernej Prevodnik iz delavnice srpov. Zamislil si je važno preuredbo — pri pečeh posebne cevi, ki odvajajo strupene pline. S tem je olajšal delo pri pečeh in prihranil podjetju stroške za pogon električnih ventilatorjev.

VAŠI ČEVLJI
bodo zgledali kot novi, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu delarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 St. Clair Ave.

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY
18115 Neff Rd., IV 4221
Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno zavarovalnino.

Dober nakup
Lota 40x255 blizu Lake Shore Blvd. in E. 200 St. Vse izboljšave in plačane. Se mora prodati. Cena samo \$1.100.

GEORGE STRAINIC
Realtor
18101 Hiller Ave., KE 4120

NAPRODAJ JE
D-1 in D-2 licenca s poslopijem na zelo prometnem kraju na glavni cesti in v slovenski naselbini. Hitremu kupcu se proda zelo poceni. Za nadaljna pojasnila pokličite

Clifton Realty
BOulevard 0911

MOŠKI IN ŽENSKÉ
za nočno delo snajenje uradov
Dobra plača. Nobene omejitve na starosti.
Stalno delo skozi celo leto
Zglasite se kadarkoli med 10. in 12. uro jutraj
AETNA WINDOW CLEANING CO.
1430 E. 27 ST., VOGAL SUPERIOR

Stefan Železnikar, ki dela že 20 let v mehanični delavnici, je iznašel nov način vstavljanja zagodi v vzmeti pri vzmetnih kladivih. S tem je izpopolnil stroj tako, da so se zmanjšala popravila na njem za več ko 50% in pridobljeno je na delovnem času. Električarji v tovarni pa so pomagali k izpopolnitvi obrata z električnim razdelilnikom, ki so ga izdelali po Praustovi zamisli. Vedno zadovoljevala potreb podjetja in izključevala je nekatere Doma ačelektrična centrala ni stroje v omrežje drugih električnih central. Z novim razdelilecem bodo vključeni vsi stroji v domačo centralo.

Centrala bo uporabljala vse odpadke in bo izdelovala drobne poljedelske nože, kakršnih doslej v državi še nismo izdelovali. Način izdelovanja takšnih nožkov si je zamislil tehnik Kozma Ahačič.

Brez skupnega dela vseh za-

ISČE SE
pomočnico za
zobozdravniški urad

Mora biti večša slovenskega ali hrvatskega jezika ter imeti spričevala. Sporočite na naslov Box 10, c/o Enakopravnost, 6231 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

BENEŠKI ZASTORI NAREJE-
NI PO NAROČILU
Prvovrstno delo — proračuni dani.
Tudi prenovimo in popravimo zastore
MILES PARK VENETIAN
BLINDS MFGS.
VETERAN
MI 0201 Ob večerih: FA 3973

SLUŽBO DOBI
ZEMLJIŠKI PRODAJALEC
za polni čas.
Mora biti licenciran
Povpraševanje zaupno.

TISOVEC REALTY
1366 Marquette
St. Clair Ave. in E. 55th St.
EN 4936

ZA PREKLADANJE
TOVORA
Nickel Plate tovarno skladišče
E. 9th St. in Broadway
Plača 93% na uro
Čas in pol za nad 8 ur
Zglasite se pri
Mr. George J. Wulff
Nickel Plate R.R. Co.
E. 9th & Broadway

POMOČNICE ZA
URADNIŠKI
LUNČ ROOM
Delajte v čistem, prijetnem
ozračju.

Morate biti večji angleščine.
Samo čedne, snažne in večje
žene v starosti 20 do 35 let
se naj priglasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela.
Dobi se obede in uniforme.

Zglasite se pri
THE OHIO BELL
TELEPHONE CO.
Soba 901
700 Prospect Ave.

poslenih v resnici ne bi bilo mo-
goče doseči uspehov, kakršne je
doslej že pokazala tovarna Aha-
čič. Od najmlajšega delavca s
partizansko kapo na glavi, ki
suče jeklo pod kladivom, do 72-
letnega Franca Lautarja, ki reže

že 50 let jeklo, so vsi pripomo-
gli k večji proizvodnji.
Zaradi posebnih uspehov je
predlagala sindikalna podružni-
ca za udarnike tovariše Železni-
karja, Prevodnika, Tomazina,
Čuka in Štefeta.

Waterloo Style Shoppe Imamo obleke v ve-
likih merah; spodnja
15335 WATERLOO ROAD krila in flanelaste
spodnje srajce do mere 52. Imamo tudi obleko za
otroke. Se priporočamo

HASTY TASTY DRIVE IN, INC.
18482 LAKE SHORE BLVD.
Fini Steakburgers — hamburgers — sandviči
Odprto podnevi in ponoči — veliko prostora za parkanje

DEKLETA IN ŽENE
za fine Sterling suknje, suits ali FUR COAT, direktno
iz tovarne po najnižjih cenah v Clevelandu, na Will-
Call pokličite
Benno B. Leustig
1034 ADDISON ROAD ENdicott 3426

STEVE F. PIRNAT
6516 ST. CLAIR AVE. — CLEVELAND 3, OHIO
POSILJA DENARNA NAROČILA v evropske države, vse pošiljke so jamčene.
PRODAJA ZABOJE, za obleko in drugo ter sprejema pakete in vse potrebno uredi, za odposlati v stari kraj.
VRŠI URADNE NOTARSKE POSLE. Cenjeni rojaki, za točno in vpljudno posrežbo, se lahko zaupno obrnete na naš urad.
STEVE F. PIRNAT

The EMBASSY Bar
300 W. Center St., Anaheim, Calif.
V SREDIŠČU ORANŽNE DEŽELE
28 milj od Los Angeles na Route 101
Cocktails — pivo — žganje
Izvrstna hrana
PRIJAZNO SE PRIPOROČAMO PRIJATELJEM
IN ZNANECM TER OBISOVALCEM V
CALIFORNIJI, ZA OBISK
Lastnika:
Bill Sitter in Chas. Lusin
bivša Clevelandčana

ZAVAROVALNINO
proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
6208 SCHADE AVE.
Pokličite:
ENdicott 0718

SLOVENSKA
KUCHARICA
NOVA KNJIGA S KUHINJSKIMI RECEPTI.
sestavljena po Ivanki Zakrajšek v New Yorku
JE NAPRODAJ V URADU
"ENAKOPRAVNOSTI"
CENA KNJIGI \$5

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Trikrat težko ranjeni partizan piše

August Gregorich, Freedom, N. Y., je prejel pismo od svojega brata Julija Gregoriča iz Nakla pri Črnomlju, ki mu piše kako je organiziral prve partizane in se bori skozi vso vojsko proti okupatorju. Nad tri leta ni spal slečen ali v postelji. Pismo se glasi:

"Naklo, Črnomelj,
17. julija, 1946

"Dragi brat!

"V prvih vrstah Te najlepše pozdravljam in se Ti najlepše zahvaljujem za paket, ki sem ga bil zelo potreben. Ti bi rad vedel, kako sem se imel v tej vojni. V kratkem Ti bom opisal moje življenje.

"Že v jeseni leta 1941 so me fašisti začeli preganjati in vlačiti po zaporih, od koder sem pobegnil. Ko sem bil v svobodi, sem začel zbirati fante za boj proti fašizmu. Iz dneva v dan nas je bilo več. Oboroženi smo bili slabo. Imeli smo le toliko orožja, da je imel vsaki dvajseti puško in par bomb. Toda začeli smo neusmiljeno napadati sovražnika in s tem smo si pridobili orožje, katerega smo odvezli ubitemu sovražniku.

"Jaz sem bil komandant čete že leta 1942. Imel sem minere. Po kapitulaciji Italije sem šel v brigado "Ivan Cankar", kjer smo bili skoraj sami Belokranjci. Nato sem šel za komandanta bataljona v 18. di-

vizijo, kjer sem ostal do izpusta iz vojske.

"Ranjen sem bil mnogokrat lažje, težko ranjen pa trikrat in to enkrat skozi levo ramo, enkrat čez prsa skozi pljuča, tretjič pa skozi obe noge v stegnih. Vendar se mi je vse dobro pozdravilo, da še kar dobro hodim in delam, toda živce imam popolnoma uničene. Sem tudi že precej siv, kot da sem 50 let star. Trpljenje je bilo grozno, a vendar je vse poplačano s svobodo.

"Prilagam tudi par slik, ki sem jih nabral med vojno. Če Ti je mogoče, bi Te prosil, da bi mi poslal kaj stare ponošene obleke, ker sem popolnoma gol, in tudi mama. Za denar, ki si ji ga poslal, bo kupila mladega prašička in znamke za pošto, ker drugače Ti ne bi mogla pisati. Mama se je jako postarala, je dosti trpela v tej vojski. Ona je stalno bežala po gozdovih, ker take družine, kjer je bil kdo v partizanih, so fašisti preganjali in če se ni skril, so ga pa zaprli ali ubili. V tej vojni sem prehodil skoraj celo Jugoslavijo in spal nisem slečen in na postelji 3 leta.

"V kratkem Ti bom spet pisal in Ti bolj obširno razložil, kod sem hodil. Zdaj pa skončam in lepo pozdravljam strica Jožeta in sestrične, posebno pa Tebe. Tvoj brat,

"Julij Gregorič"

Tehnična baza v Črnomlju—močna postojanka na fronti dela za obnovo

Posneto iz "Slovenskega poročevalca"

Tehnična baza v Črnomlju je bila ustanovljena 9. avgusta lanskega leta. Prvotno je delovala na vsem ozemlju Bele krajine. Imela je podružnico v Metliki. Nujne potrebe pa so narekovale osamosvojitve metliške podružnice, ki deluje zato od marca kot samostojna tehnična baza Metlike. Ta razdelitev področij omogoča boljše organizacijo in nadzorstvo nad obnovitvenimi deli v Beli krajini.

V delovno področje črnomeljske tehnične baze spada vsa južna Bela krajina. To ozemlje pripada geološko h Krasu, kar kažejo značilne oblike vrhov in kraške jame, vrtače in drage, v dnu katerih so si napravili Belokranjci svoje njivice. Vsa zemlja je posejana z večjimi in manjšimi skalami, ki se belijo iz zelenja in dajejo belokranjski deželici značilen videz. Pod zelenjem vinogradov, pašnikov in njivic se skriva sam kamen, kakor se skriva kamen tudi pod mehko dobroto in vedrostjo belokranjskih ljudi. Da je temu tako, se je pokazalo v odločnosti in vztrajnosti belokranjskega ljudstva v osvobodilni vojni in se kaže danes pri obnovi. Dobra rodna zemlja je le ob Kolpi, v črnomeljski in metliški ravnini.

Vojna je povzročila v Beli krajini precejšnjo škodo. Na področju črnomeljske tehnične baze je bilo popolnoma uničenih 292 domov in 768 gospodarskih poslopij. Poškodovanih pa je bilo 82 domov in 94 gospodarskih poslopij. Skupno torej uničenih

in hudo poškodovanih 1.236 poslopij. Najbolj prizadete vasi Zapudje, Bistrica, Mavren, Brezovica, Paka, Planina, Mala sela, Adlešiči, Griblje, Dragatuš, Seče selo, Lokve in še vrsta drugih. Vsi ti kraji pa so zelo veliko žrtvovali tudi v krvi za osvobodjenje. Mnogi prebivalci teh zavrednih vasi so padli kot borci, mnoge pa so okupatorji postrelili kot talce ali pa uničili z lakoto po ječah in koncentracijskih taboriščih.

Tako so fašistični zločinci samo v vasi Zapudje požgali 23 hiš od 25, kolikor šteje ta hribovska belokranjska vasica števil, in poleg tega še 56 gospodarskih poslopij. V krvavem svitu gorečih hiš so poklali osem mladih moških. Ob isti priliki so odgnali v internacijo 13 moških in štiri dekleta. Podobna nasilja so doživlele tudi druge vasi.

Takoj po osvoboditvi so Belokranjci zagrabili za potrebno delo, da popravijo svoje požgane domove. Mnogi sploh niso čakali na pomoč od drugod, temveč so si pomagali s tem, kar so pač imeli. Drug drugemu so pomagali z delom, z lesom in z vošnjami. Zlasti v Adlešičah so pokazali zelo mnogo podjetnosti in samostojnosti, pa tudi med seboj so si vzorno pomagali, tako da so postali Adlešiči vzor vsem drugim belokranjskim vasi.

Po ustanovitvi tehnične baze pa je postalo vse delo za obnovo Bele krajine bolj načrtno in ve-

OVER 100 LOCAL HEALTH AND WELFARE AGENCIES RELY ON YOUR SUPPORT

likopotezno. V začetku je primanjkovalo gradbenega materiala in strokovnega delavstva. prvo delo tehnične baze je bilo, da je ugotovila škodo, preiskala transportne možnosti in poizvedela za podjetja, ki so izdelovali gradbeni material. Nato je baza začela načrtno delati. Pod njenim vodstvom je bilo v celoti ali vsaj delno do danes obnovljenih 142 poslopij in prekritih 8,765 kvadratnih metrov streh.

Tehnična baza Črnomelj je takoj od začetka ubrala pravo smer v obnovi, ko je obnavljala najprej tista poslopja, katerih obnova ni bila zvezana z velikimi stroški in kjer so lahko z najmanjšim trudom in hitro ustvarili ljudem in živini streho nad glavo ter shrambo za pridelke, kajti približevala se je zima. Novih stavb in barak, ki bi požirale material in zahtevale preveč dela, niso gradili. V začetku so pri obnovi najbolj nagajale prometne prilike, kajti vsak kos opeke je bilo treba pripeljati od daleč samo na vozovih. Ko pa je obnovljena dolenska proga dosegla Semič, je gradbena delavnost takoj bolj oživila, čeprav bo vprašanje prometnih zvez še vedno pereče, dokler ne bo popravljen odsek proge Sela pri Otovcu-Bubnjarci.

Na področju črnomeljske baze deluje osem obnovitvenih zadrug. Pobudo za ustanovitev zadruge je dala tehnična baza. Tehnika z baze sta šla od vasi do vasi in prepričevala ljudi o nujnosti in smrtosti obnovitvenih zadrug. Ljudje so sicer razumeli, da je samo v skupnosti moč, Toda mnogi so bili plahi. Ker so imeli slabe izkušnje z zadrugami izpred vojne, ko so večkrat izgubili deleže, so se bali zlasti podpisovanja zadolžnic za obnovitvene kredite. Se potrpežljivo in podrobno propagandno delo tehnikov in prvi večji uspehi obnovitvenih zadrug so dmoljivcem pregnali dvome in strah.

Zdaj so belokranjske obnovitvene zadruge med najbolj uspešnimi v vsem novomeškem okrožju in vzorno sodelujejo s tehničnimi bazami v Črnomlju in v Metliki, kamor se združniki z zaupanjem obračajo za pomoč in nasvete v vseh stiskah in zadregah. V pisarni tehnične baze v Črnomlju je vedno kak obiskovalec, ki bi se rad iznebil kamna, ki mu teži srce.

"Tovariš inženir, meni je potrebno to in to." Navadno je treba takoj sesti na kolo in si ogledati ter presoditi stvar na terenu. Inženir Vinko Arko, ki vodi tehnično bazo v Črnomlju, pozna na ta način že večji del svojih zadrugnikov.

Ker je v začetku zelo primanjkovalo gradbenega materiala, je tehnična baza v Črnomlju po-

lastni iniciativi ustanovila nekaj delavnic za gradbeni material. Tako je obnovila z lastnimi stroški opustošeno 'apnenico' v Črnomlju in opekarno v Kanižarici, ki so jo porušili Lahi. Pri obnovi teh potrebnih podjetij je pomagala tudi mladina iz belokranjskih vasi. Odlikoval pa se je pri obnovi in pri delu v Kanižarici zlasti tovariš Jankovič, ki vodi opekarno. Po poklicu je opekarski mojster in invalid osvobodilne vojne.

"Lansko leto je delal kot črna živina, ne oziraje se na svojo ranjeno nogo, da bi izdelal čim več opeke za obnovo, in to brez potrebnih strokovnih delavcev. Sam si je organiziral mladino, da mu je prišla pomagat," pripoveduje inženir baze.

TWINS ELECT TWINS PREXIES . . . The nation's twins at their Grand Rapids, Mich., convention elected the Hick twins, Emory, left, and Ernest of Birmingham, Ala., co-presidents of the association. Receiving the gavel from Chicago's twin policemen, Warren and Chester Doonan, right, who held the gavel as co-presidents of the International Twins association for the past five years, the Birmingham twins dedicated their efforts toward more and better twins in 1947.

ADVENTUROUS? GO CLIMB AN ALP! . . . But you won't have to go to Switzerland to do a spot of Alpineering. Mountaineers from all parts of the United States and Canada do it in the Canadian Rockies, and they say the thrills are worth all the efforts. The Bugaboo glacier in the Purcell range of British Columbia is tougher than many Swiss Alps and unmatched in grandeur. Here is Maj. Rex Gibson, one of Canada's ace Alpinists, chopping footholds.

Tehnična baza si je organizirala tudi delavnico cementnih strešnikov, katero je zdaj prepustila obnovitveni zadrugi v Črnomlju, dočim ho apnenico in opekarno prevzel novoustanovljeni medzadružni odbor, kar je sklenila zadnja konferenca tehničnih baz in obnovitvenih zadrug 1. junija letos v Ljubljani.

Tehnikoma z baze bo ta razbremenitev prišla zelo prav, da se bosta lahko bolj posvetila svojemu strokovnemu delu. Uradnih ur tehnična baza v Črnomlju ne pozna, boljše rečeno neuradnih ur ne pozna. Kadar se pojavljajo težkoče, ki jih je treba nujno premagati, morata biti tehnika noč in dan na nogah.

V začetku sta križarila po terenu in iskala ležišča peska in gline za opeko. Potem je bilo treba vsepovsod iskati stroje za delavnico cementne stružne opeke. In ko so imeli stroje, ni bilo cementa. Z dvema kamionoma so ga vozili iz Trbovelj, vse dokler ni bila obnovljena proga do Semiča. Ke je ministrstvo za kmetijstvo in gospodarstvo nakazalo obnovitvenim zadrugam 4.400 kubikov leta, je morala tehnična baza del lesa v lastni režiiji posekati in prepeljati iz

gozdov, ker zadrugam manjka ljudi za sečnjo in vprežne živine. Oskrbeti je bilo treba nabavo opeke iz Velike Kikindi, Karlovca in Ljubljane, nato pa organizirati še prevoz. Pri vsem tem pa ima tehnična baza sama vozni park, ki ga sestavlja en tovorni avto, katerega nosilnost znaša 1.000 kilogramov, pa še ta ima gume v takšnem stanju, da se ne sme prikazati na cesti.

Zdaj živita oba tehnika že nekaj časa v veselem pričakovanju, da bosta dobila nove gume iz Ljubljane. Poleg vsega tega nadzoruje tehnična baza razdelitev in uporabo obnovitvenih kreditov v zadrugah.

Tem problemom splošnega značaja se pridružujejo še čisto strokovno tehnični problemi. Ker je cementna strešna opeka težja kakor glinasta, je treba stalno paziti na trdnost novo postavljenih ostrešij. Treba je sproti reševati razne regulacijske probleme itd.

Vsak dan se je treba boriti z novimi težavami, ki zahtevajo mnogo organizacijskega talenta, poznavanja ljudi, iznajdljivosti in duha prisotnosti, tako da je življenje tehnikov na bazi kakor življenje na fronti.

Toda to je fronta, ki napolnjuje človeka z radostjo—fronta dela in ustvarjanja.

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrla naša ljubljena mama

MARY KOČEVAR

rojena Mikotič

Zatisnila je svoje blage oči dne 17. avgusta. Pogreb blagopokojne se je vršil dne 20. avgusta iz August F. Svetkovih prostorov v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. ter od tam na Calvary pokopališče, kjer smo jo položili v naročje materij zemlji k večnemu počitku.

Blagopokojnica je bila rojena v Sloveniji 1876 leta.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem onim, ki so položili vence cvetja k njeni krsti. Ta dokaz vaše ljubezni napram njej nam je bil v veliko tolažbo. Zahvalo naj sprejmejo: društvo Maccabees, društvo Presv. srca Jezusovega, Mr. in Mrs. Frank Kastelic, Mr. in Mrs. Jack Brezec, Mr. in Mrs. Frank Kaušek, Mr. in Mrs. Rebec.

Dalje srčna hvala vsem onim, ki so dali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnice in sicer: Mr. Stanley C. Bohinc, Mr. in Mrs. Frank Mertič, Miss Jean Fenda, Mr. Joseph Kuhel, Mr. in Mrs. Valentine, Mrs. Pauline Cvetko, Mrs. Anna Dekor, Mrs. Paul J. Clapac, Mrs. Mary Romanec, Mr. in Mrs. Charles Kuhel, Mr. Edward Kuhel, Mrs. Zora Petruska, Mrs. Johana Travnikar, Mr. in Mrs. E. M. Travnikar, Miss Josephine Koss, Mr. Frank Rebec, Jr., Mrs. Pozun, Mrs. Darovec, Mrs. J. Seseck, Mrs. Susman, Mrs. Smrke, Mr. L. Kaušek, Mr. F. Kaušek, The H & R. Girls.

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugi pri pogrebu. Hvala onim, ki so jo prišli kropiti, ko je ležala na mrtvaškemu odru ter vsem, ki so jo sprejmill na njeni zadnji poti na pokopališče.

Najlepša hvala Mr. August F. Svetku za vzorno voden pogreb in najboljše vsestransko poslugi. Isto izrekamo zahvalo čst. g. duhovnu pri cerkvi sv. Pavla za opravljene cerkvene obrede.

Hvala delegatom KSKJ za poslano brzojavko v sožalje.

Ti, ljubljena mati, počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo in molitvijo dokler se ne snidemo enkrat na kraju večnega miru in blaženstva - nad zvezdami!

Zalujoči ostali:

Stephen Molek, sin
Rose, sinaha
Stephen Jr., vnuk
Frank Mikotič, brat
Regina Fende in Louise, sestri

Cleveland, O., dne 24. septembra, 1946

F I L M

"ANNA AND THE KING OF SIAM"

se sedaj kaže v RKO KEITH'S E. 105 St. gledališču E. 105 St. in Euclid Ave.
To je ena najboljših slik, ki se jih je kazalo še letos.

GEORGE KAHLER & SONS

Premog, pesek, kamenje in druge gradbene potreščine.

5427 BUTLER ST., PITTSBURGH, PA.

Tel.: STerling 5124